

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 17^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1987

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΟΝΗ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΕΝΕΚΙΔΗ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΜΠΟΝΗ

Ἡ ἐπίσημος ὑποδοχὴ νέου μέλους τῆς Ἀκαδημίας εἶναι γεγονὸς μεγάλης σημασίας τόσον διὰ τὸ Ἀνώτατον Πνευματικὸν Ἰδρυμα τῆς Χώρας, ὅσον καὶ διὰ τὸ ἔθνος. Καὶ τοῦτο, διότι διευρύνεται τὸ μέγα ἐπιστημονικὸν ἔργον τοῦ Ἰδρύματος, εἰς πλείστους νέους τομεῖς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνταύγεια τῆς Ἀκαδημίας διοχετεύεται εἰς εὐρύτερους διεθνεῖς ὀρίζοντας. Ἴδου διατί καὶ ἡ χαρὰ ὀλοκλήρου τοῦ σώματος τῆς Ἀκαδημίας εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι μεγάλη. Ἀλλὰ σήμερον δι' ἐμὲ προσωπικῶς ἡ χαρὰ εἶναι ἔτι ἐντονωτέρα, διότι κατ' ἀγαθὴν συγκυρίαν ἔχω τὸ προνόμιον νὰ ὑποδεχθῶ ἐπισήμως, ὡς Πρόεδρος, ὄχι μόνον ἓνα ἐκλεκτὸν συνάδελφον, ἀλλὰ καὶ ἓνα παλαιὸν φίλον καὶ συνεργάτην ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Θεσσαλονίκης, μάλιστα κατὰ τὰ σκληρὰ χρόνια τῶν κινδύνων καὶ τῶν στερήσεων τῆς κατοχῆς ἐπὶ ὀκτῶ συναπτὰ ἔτη.

Ἀγαπητέ μοι κ. Συνάδελφε καὶ φίλε, ἡ Ἀκαδημία σὲ ὑποδέχεται σήμερον ἐν χαρᾷ. Ὡς πρόεδρος τοῦ ἔτους, διαπέμπων τὸν ἐνθερμον χαιρετισμὸν ὅλων τῶν συναδέλφων τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ περιβάλλοντος, παρακαλῶ νὰ δεχθῆς καὶ τοῦ παλαιοῦ φίλου καὶ συναδέλφου σου, τοῦ πανεπιστημιακοῦ διδασκάλου διάπυρον Εὐχὴν, ὅπως ἐν ῥώσει σώματος καὶ πνεύματος συνεχίζης ἐπὶ ἔτη μακρὰ ὅσον-ὅσον τὸ σπουδαῖον ἐπιστημονικὸν καὶ δημιουργικὸν ἔργον σου, ἐπ' ἀγαθῶ καὶ τῆς Ἀκαδημίας.

Τὸ πολυσχιδὲς ὅσον καὶ πλούσιον ἐπιστημονικὸν ἔργον σου ἄλλος εἰδικὸς συνάδελφος θὰ ἐκθέσῃ. Εἰς ἐμὲ ἄς μοι ἐπιτραπῇ ὀλίγα ἐκ τῶν σῶν, ὡς σά, ἤτοι ἰδικά σου ἐπιτεύγματα νὰ ἐπισημάνω, ἵνα δείξω καὶ τὰς ὠφελείας, τὰς ὁποίας ἀπὸ μέρους σου ἐλπίζει καὶ ἀναμένει τόσον ἡ Ἀκαδημία, ὅσον καὶ τὸ πολὺ δημόσιον, ἵνα δρέψῃ ἐκ τῆς ὅλης δράσεως καὶ πολιτείας σου ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ Τεμένει, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπὸ σήμερον ἐπισήμως ἡ θεία Πρόνοια σὲ ἐνέταξεν. Νομικὸς καὶ φιλόλογος συγχρόνως, Διδάκτωρ πολλῶν Πανεπιστημίων τιμῆς ἔνεκα, διαπρεπὴς Διεθνολόγος, ὅπως καὶ πρωτοπόρος ἐν Ἑλλάδι τῆς ἀναπτύξεως ἐπὶ διακρατικῷ πεδίῳ τῶν Διεθνῶν Σχέσεων, εἶσαι σήμερον εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ὁ ἐνδεδειγμένος νὰ συμβοηθῆσῃς ὄχι μόνον τὸ τιμῆσαν σε Ἴδρυμα, ἀλλὰ καὶ τὴν πατρίδα καὶ μάλιστα διὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἡ φιλοπατρία σου, ἡ φιλεργία σου καὶ ἡ καλωσύνη σου, ἣτις διέλαμπε μὲ τὴν χαρακτηρίζουσάν σε εὐγένειαν τοῦ οἴκου σου, προσέδιδον εἰς τὸ πρόσωπόν σου τὴν ἀρμόζουσαν αἴγλην. Ἦδη εἰς τὰ χρόνια τῆς φυγῆς σου εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ἡ μεγάλη Χώρα, ἡ τόσον μετὰ τῆς Ἑλλάδος πνευματικῶς συνδεδεμένη ἔνδοξος Γαλλία, σὲ ἐτίμησε καὶ σὲ ἀνέδειξεν ὡς ὁμότιμον Καθηγητὴν τῆς ἐντεταλμένου εἰς τὸ Παρίσι. Πολλάκις ἐπίσης καλεῖσαι ἀπὸ ξένα Πανεπιστήμια καὶ Ἰνστιτοῦτα, ἵνα διδάξῃς καὶ ἀναπτύξῃς θέματα τῆς εἰδικότητός σου, ἀκόμη καὶ τοῦ νέου ἐμφανισθέντος κλάδου τῶν Διεθνῶν Σχέσεων, τοῦ ὁποίου εἶσαι, ὡς πληροφοροῦμαι, καὶ ὁ πρῶτος εἰσηγηθεὶς τὸν πολυσήμαντον σήμερον ἐπιστημονικὸν κλάδον. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰ Ἀνώτατα Ἰδρύματα τῆς ἀλλοδαπῆς ἠτύχησες διὰ τῆς παρουσίας σου νὰ ἐπιβληθῆς ὡς διεθνολόγος κύρου. Εἰς δὲ τὰ ἡμέτερα τῆς Ἑλλάδος Ἀνώτατα Ἰδρύματα, τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης καὶ τὴν Πάντειον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν Νομικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν, σοὶ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ διδάξῃς καὶ νὰ διαλάμψῃς.

Ἀγαπητὲ συνάδελφε καὶ φίλε κ. Γεώργιε Τενεκίδη,

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μετὰ πολλῆς, ὡς εἶπον, χαρᾶς σὲ ὑποδέχεται σήμερον καὶ ἐπισήμως. Ὁ δὲ Πρόεδρος ἀπευθύνει, μαζὶ μὲ τὸν ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν τοῦ Σώματος τῆς Ἀκαδημίας, καὶ τὸ συγχαρητήριον χαίρε. Εὐ καὶ καλῶς ἦλθες εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἐπιστήμης Τέμενος, τὴν Ἀκαδημίαν, ἀγαπητὲ Συνάδελφε καὶ φίλε!

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΛΑΧΟΥ

Κύριε Συνάδελφε και Ἀγαπητὲ Φίλε,

Εἶμαι ιδιαίτερα εὐτυχῆς πού Σᾶς ὑποδέχομαι σήμερα ἐπίσημως και Σᾶς ἀπευθύνω, ἐκ μέρους ὄλων τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας, τὸν ἐγκάρδιο αὐτὸν χαιρετισμό.

Ὅπως γνωρίζετε, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ιδιαίτέρως εὐαίσθητη στὰ θέματα τοῦ διεθνοῦς δικαίου και τῶν διεθνῶν σχέσεων.

Ἐπίστευε και πιστεῦει ὅτι ἡ εὐνομία ἔχει τόση σημασία στις σχέσεις μεταξύ τῶν λαῶν ὅσο και μεταξύ τῶν ἀτόμων· και ὅτι ἀκόμη, μία διεθνῆς κοινωνία ἡ ὁποία διέπεται ἀπὸ τὴν αὐθαιρεσία και ἀπὸ τὸ δίκαιο τοῦ ἰσχυροτέρου μοιραίως ἀντανακλᾶται — ἔστω και μόνο ἀπὸ τὸ συναίσθημα τῆς ἀνασφαλείας πού συνεπάγεται — ἐπὶ τῆς συμπεριφορᾶς στις ἐσωτερικὲς σχέσεις τῶν ἀτόμων και τῶν ὁμάδων. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν κατέλεξε μεταξύ τῶν μελῶν της διαπρεπεῖς διεθνολόγους, ὅπως ὁ Νικόλαος Πολίτης, ὁ Γεώργιος Στρέϊτ, ὁ Στυλιανὸς Σεφεριάδης, ὁ Ἰωάννης Σπυρόπουλος, ὁ Κωνσταντῖνος Εὐσταθιάδης και ἀκόμη, στὸν κλάδο τοῦ ἰδιωτικοῦ διεθνοῦς δικαίου, ὁ Γεώργιος Μαριδάκης.

Ὡς ἀντεπιστέλλοντα μέλη της σὲ παρεμφερεῖς κλάδους ἐπέλεξε, ἄλλωστε, διαπρεπεῖς νομικούς, ὅπως οἱ ἀείμνηστοι Χαράλαμπος Φραγκίστας και Δημήτριος Εὐρυγένης, γιὰ νὰ ἀναφέρω μόνο τοὺς ἐκλιπόντες.

Ὁ σεβασμὸς τῶν διεθνῶν κανόνων και συνθηκῶν ἀποτελεῖ, πράγματι, τὴ σταθερὴ βάση ἐπάνω στὴν ὁποία μπορεῖ νὰ λειτουργεῖ μία ἀληθινὴ κοινωνία ἀνθρώπων. Ἡ ἀρχὴ *pacta sunt servanda* ἰσχύει και γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ και γιὰ τὸ διεθνὲς δίκαιο. Και στις δύο περιπτώσεις, ἡ ἀρχὴ αὐτὴ ἔχει τὸ ἴδιο ἔρεισμα: ἐδῶ, τὴν ἀναγνώριση τῆς ταυτότητας τοῦ ἐγὼ και τοῦ ἄλλου ὡς προσώπων δικαιουμένων ἴσης προστασίας ἀπὸ τὸ δίκαιο· ἐκεῖ, τὴν ἀναγνώριση τῆς ἀνθρωπίνης ταυτότητας τοῦ ἐνὸς και τοῦ ἄλλου λαοῦ, καθὼς και τῶν μελῶν του ὡς ἰσοτίμων μελῶν και τῆς διεθνοῦς κοινότητας.

Σὲ ὅλα αὐτά, και σὲ ἄλλα θέματα πού προκύπτουν ἀπὸ τὸ διεθνὲς κανονιστικὸ ἢ συμβατικὸ δίκαιο, ἡ συμβολὴ σας, ἀγαπητὲ Κύριε Συνάδελφε, ὑπῆρξε σημαντικὴ και γόνιμη.

Πολὺ πρῶιμα — θὰ ἔλεγα πρωτοπορειακὰ — ὑπεγραμμίσατε τὴ θέση τοῦ ἀτόμου στὴ διεθνῆ ἔννομη τάξη, μὲ τὴ γνωστὴ βραβευμένη διατριβὴ σας: *L'individu dans l'ordre juridique international*, πού ἐδημοσιεύθη τὸ 1933. Ἐπεξετεῖνατε ἔκτοτε τὴν ἔρευνά σας σ' αὐτὸν τὸν τομέα, συνδέοντας περίτεχνα και συστηματικὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν προστασία τῶν μειονοτήτων και μὲ τὸ δικαίωμα αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν. Ἐπιβραβεύοντας αὐτὲς τίς δραστηριότητές σας, οἱ Ὑπουργοὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης σᾶς ἐξέ-

λεξαν, τὸ 1975, ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, στοὺς κόλπους τῆς ὁποίας ἡ ἐργασία σας ὑπῆρξε γόνιμη καὶ ἀποδοτικὴ ἕως σήμερα. Ἐξ ἄλλου, τὸ 1978, ἐξελέγητε ἀπὸ τὰ κράτη-μέλη τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, θέμα ἐπάνω στὸ ὁποῖο ἐδημοσιεύσατε, τὸ 1980, περισπούδαστη μελέτη. Ὁ κατάλογος τῶν δημοσιευμάτων σας ἐπάνω σὲ θέματα προστασίας τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν εἶναι πολὺ ἐκτενὴς γιὰ νὰ μπορῶ νὰ τὰ μνημονεύσω ἐδῶ. Δείχνουν ὅμως, στὸ σύνολό τους, ὅτι ὁ ἀνθρωπισμὸς Σᾶς ἐμπνέει σὲ ὅλα σας τὰ βήματα.

Τὸν ἀνθρωπισμὸ αὐτὸν τὸν ἀναζητήσατε, ἄλλωστε, στὶς πηγές του, ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, ἀφοῦ κατεδείξατε, μὲ πλῆθος πρωτοτύπων συγγραμμάτων καὶ ἄρθρων σας, τὴν ἀρχαιο-ελληνικὴ καταγωγή μερικῶν ἀπὸ τὶς κεντρικὲς ιδέες καὶ θεσμοὺς πού μὲ κόπο κατεργάζεται ἐκ νέου ὁ σύγχρονος κόσμος: τὴν ὁμοσπονδιακὴ ιδέα, τὸ κοσμοπολιτικὸ δικαίωμα, τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία, τὶς συναρτήσεις ἀνάμεσα στὶς διεθνεῖς σχέσεις καὶ τὰ ἐσωτερικὰ καθεστῶτα. Διερωτήσατε, μὲ ὅλες αὐτὲς τὶς πολὺτιμες συμβολές σας, ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων, τὴν διεθνή ἐπιστημονικὴ κοινότητα καθόσον ἀφορᾶ στὶς νομικὲς ἀντιλήψεις καὶ τοὺς θεσμοὺς τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ κόσμου.

Καὶ ὁ φωτισμὸς αὐτὸς ἐπεξετάθη, πάλι μὲ τὴ συμβολή σας, ὡς τὴ σύγχρονη ἐποχὴ, ἀφοῦ ἡ ἰδιαίτερη εὐαισθησία σας, ὡς τέκνου τῆς Ἰωνίας, Σᾶς ἔκανε νὰ ἀφιερῶσετε, ἐκτὸς ἀπὸ πολλαπλὲς πρακτικὲς δραστηριότητες ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς χώρας μας καὶ τοῦ Λαοῦ μας, περισπούδαστα συγγράμματα καὶ μελέτες στὴν Κύπρο, στὸ Αἰγαῖο, στὸν μικρασιατικὸ Ἑλληνισμὸ καὶ τὴν ἀνεκτίμητη συμβολὴ αὐτοῦ τοῦ τελευταίου στὴ διαμόρφωση τῆς σημερινῆς μας Πατρίδας. Καὶ ἡ προσφορά σας αὐτὴ ἐξετιμήθη, ὅπως ἔπρεπε, ἀπὸ ὄσους ἐπόνεσαν μαζί σας γιὰ τὶς χαμένες πατρίδες.

Ἡ μακρὰ σας πανεπιστημιακὴ διδασκαλία — ἐξελέγητε ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τὸ 1938 καὶ ἔκτοτε ἡ παρουσία σας ὡς διδασκάλου καὶ στὴν Ἀθήνα καὶ στὴ Θεσσαλονικὴ ὑπῆρξε πολὺ αἰσθητὴ — ἡ μακρὰ, λέγω, πανεπιστημιακὴ σας διδασκαλία Σᾶς ἐπέτρεψε νὰ ἀντιμετωπίσετε ὁλόκληρο τὸ φάσμα τῶν θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν προβλημάτων τοῦ δημοσίου διεθνοῦς δικαίου. Στὴν ἐπὶ ὑψηλῆς διατριβῆς σας, κατὰ τρόπο, ἀκόμη μιὰ φορὰ ἐντελῶς πρωτοπορητικῶς, ἐδώσατε τὴ λύση πού ἔπρεπε στὸ ἐπίμαχο τότε πρόβλημα τῶν σχέσεων ἐσωτερικοῦ καὶ διεθνοῦς δικαίου, δίνοντας τὸ προβάδισμα στὸ δεῦτερο. Μὲ ἔρεισμα αὐτὲς τὶς ἀντιλήψεις οἰκοδομήσατε τὸ γνωστὸ σύγγραμμα Δημόσιον Διεθνὲς Δίκαιον, πού ἐγνώρισε ἐπανειλημμένως ἐκδόσεις, καὶ προέβητε, στὴ συνέχεια, στὴν ἐπεξεργασία πλήθους ἄλλων ἐπὶ μέρους θεωρητικῶν ἢ πρακτικῶν προβλημάτων, μὲ δημοσιεύματα πού κοσμοῦν τὴν ἐλληνικὴ καὶ τὴ διεθνή βιβλιογραφία. Ἡ ἐλληνικὴ καὶ ἡ

διεθνής επιστημονική κοινότητα Σᾶς ἐτίμησε ἄλλωστε ἐπανελημμένα, ἀφοῦ ἔχετε ἀναγορευθεῖ ἐπίτιμος διδάκτωρ τῶν Πανεπιστημίων τῆς Λυών, τῶν Βρυξελλῶν καὶ Θεσσαλονίκης, καθὼς καὶ Ἄντεπιστέλλον Μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν, Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Bordeaux, Πρύτανις δύο φορές τῆς Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, τὸ 1966-67 καὶ τὸ 1976-77. Ἡ σταδιοδρομία σας ὡς διεθνολόγου διεθνoῦς κύρους ἐπισφραγίζεται, τέλος, μὲ τὴν ἐκλογή σας ὡς τακτικοῦ μέλους τοῦ παγκοσμίου κύρους καὶ ἀκτινοβολίας Institut de Droit International.

Ἡ ἔδρα τὴν ὁποία καλεῖσθε νὰ καταλάβετε, εἶναι ἔδρα διεθνoῦς δικαίου καὶ διεθνῶν σχέσεων. Ἄν τὸ πρῶτο σκέλος ἀπαιτεῖ ὀξύνοια καὶ συστηματικότητα, τὸ δεύτερο ἐκτείνεται σ' ἓνα χῶρο, τὸ χῶρο τῆς πολιτικῆς, γιὰ τὴν ὁποία ὁ Ἀριστοτέλης ἀπαιτεῖ εὐλόγως τὴν κατοχή μιᾶς ἰδιαίτερης ἀρετῆς, τῆς πολιτικῆς φρονήσεως. Ὅμως, ἡ πολιτικὴ φρόνηση προϋποθέτει καὶ τὴν ἠθικὴ ἀκεραιότητα καὶ τὴν εὐρύτερη ἐκείνη παιδεία ποὺ κάνει δυνατὴ τὴ θέα τοῦ καθόλου κατὰ τίς πολλαπλὲς ἀναφορὲς του στὰ ἐξειδικευμένα ἐκάστοτε συμφέροντα καὶ ιδέες. Τὸ καθόλου, ἐδῶ, στὶς διεθνεῖς σχέσεις, εἶναι ἡ ἴδια ἡ διεθνὴς κοινότητα ποὺ συναπαρτίζουσι συγκλίνοντα ἢ ἀντικρουόμενα συμφέροντα ἢ ἀπαιτήσεις. Ἡ οὐμανιστικὴ σας παιδεία Σᾶς ἐπέτρεψε, Κύριε Συνάδελφε, νὰ ἀντιμετωπίσετε ἀπὸ ἐνωρίς τὰ προβλήματα αὐτοῦ τοῦ χώρου καὶ μὲ τίς μελέτες σας καὶ μὲ τὴ διδασκαλία. Ἦδη ἀπὸ τὸ ἔτος 1963 ἐδιδάξατε στὴν Πάντειο τὸν κλάδο τῶν Διεθνῶν Σχέσεων. Καὶ ὅταν οἱ πολυτάραχες τύχες τῆς πατρίδας μας Σᾶς ἔφεραν νὰ διδάξετε ἐπὶ πολλὰ ἔτη στὸ Πανεπιστήμιο Paris II τοῦ Παρισιοῦ, ἐδημοσιεύσατε τὸ περίφημο Cours d'Organisations européennes, ἀπὸ 709 σελίδες, στὸ ὁποῖο, ὅπως καὶ στὸ παλαιότερα (1963) δημοσιευμένο Régimes internes et organisations internationales, διερευνᾶτε τὰ θέματα τῆς σύγχρονης κοινωνίας σύμφωνα μὲ μία μέθοδο ποὺ κυριολεκτικὰ ἀνανεώνει τὴν κοινωνιολογικὴ διερεύνηση τῶν διεθνῶν σχέσεων. Καὶ ἡ συμβολὴ σας αὕτη ἐπιβεβαιώνει τὴν ἐπίζηλη θέση ποὺ κατέχετε στοὺς κόλπους τῆς ἐλληνικῆς καὶ διεθνoῦς επιστημονικῆς κοινότητας.

Ἡ προσωπικότητά σας καὶ τὸ ἔργο σας ἔχουν καὶ ἄλλες ἀξιοπρόσεκτες πτυχές, ὅπως λ.χ. τὰ κριτικολογοτεχνικά σας δημοσιεύματα. Δὲν θὰ ἔπρεπε, ὅμως, πλέκοντας τὸ ἐγκώμιό σας, νὰ παρατείνω περισσότερο τὴν ἀδημονία τοῦ ἀκροατηρίου σας.

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, παραταῦτα, νὰ ἀναφερθῶ, τελειώνοντας, σὲ κάποιες παλιές ἀλλὰ πάντοτε ζωηρὲς προσωπικὲς μου ἀναμνήσεις. Τὸ ἔτος 1963, τέσσερες καθηγητὲς τῆς Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν μὲ ἐπισκέφθησαν στὸ Παρίσι, ὅπου διέμενα τότε μονίμως, καὶ μοῦ ἔκαναν τὴν τιμὴ νὰ μοῦ προτείνουν νὰ ἐπιστρέψω στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ διδάξω σ' αὐτὴν τὴ Σχολή. Εἴσαστε ἓνας ἀπὸ αὐτοὺς. Τώρα ποὺ μοῦ ἔτυχε ἡ τιμὴ νὰ ὑποδέχομαι ἐδῶ στὴν Ἀκαδημία ἓνα ἀπὸ τοὺς τέσσερες αὐτοὺς ἐκλεκτοὺς συνα-

δέλφους, ἀναπολῶ μὲ συγκίνηση ἐκεῖνες τὶς στιγμές. Καὶ ἡ συγκίνησή μου γίνεται ἀκόμη πιὸ έντονη ὅταν σκέπτομαι πόσο πλούσια, πόσο λαμπρὴ ὑπῆρξε ἡ δική σας διαδρομὴ στὸν ἐπιστημονικὸ ὀρίζοντα ἀπὸ τὰ ἀβέβαια ἐκεῖνα χρόνια τοῦ '60.

Ἄξιότιμε Κύριε Συνάδελφε καὶ Ἀγαπητὲ Φίλε, εἶμαι ιδιαίτερα εὐτυχῆς νὰ Σᾶς εὐχθῶ μὲ τὴ σειρά μου, ἀπὸ τὸ ὑψηλὸ αὐτὸ βῆμα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τὸ καλῶς ἤλθατε νὰ μοχθήσετε μαζί μας γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸ πνεῦμα, γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ μία ὁλοένα καὶ πιὸ ἀνθρώπινη διεθνῆ κοινωνία.